

Bruxelles, 23 martie 2022
(OR. en)

7478/22

ENER 99
ENV 265
COMPET 176
TRANS 171
CONSOM 69
IND 86
ECOFIN 254

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	23 martie 2022
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2022) 138 final
Subiect:	COMUNICARE A COMISIEI Securitatea aprovizionării și prețuri accesibile ale energiei electrice: opțiuni de măsuri imediate și pregătirea pentru iarna următoare

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2022) 138 final.

Anexă: COM(2022) 138 final

Bruxelles, 23.3.2022
COM(2022) 138 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

**Securitatea aprovizionării și prețuri accesibile ale energiei electrice:
opțiuni de măsuri imediate și pregătirea pentru iarna următoare**

INTRODUCERE

În ultimele 12 luni, prețurile cu amănuntul ale gazelor naturale și ale energiei electrice au crescut cu 65 % și, respectiv, 30 %. Invadarea Ucrainei de către Rusia adaugă noi motive de îngrijorare legate de aprovizionare la această situație dificilă și a exacerbă volatilitatea prețurilor. Prețurile ridicate ale energiei alimentează inflația și afectează economia Europei și redresarea acesteia în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19.

Ca parte a răspunsului la această situație excepțională, în octombrie 2021, Comisia Europeană a adoptat un **set de măsuri de acțiune și de sprijin**¹ pentru a atenua efectele asupra consumatorilor și a întreprinderilor la nivelul UE și al statelor membre. Măsurile de sprijin specifice adoptate, menite să contribuie la reducerea costurilor energiei pentru consumatori, gospodării și industriei, au contribuit la atenuarea presiunii.

La data de 8 martie 2022, **Comunicarea privind REPowerEU**² a Comisiei a oferit orientări suplimentare statelor membre cu privire la cum să atenueze impactul creșterii prețurilor energiei electrice asupra gospodăriilor și a întreprinderilor, precum și cum să utilizeze profiturile mari obținute de unii producători de energie electrică pentru a finanța aceste măsuri. Pentru a asigura un sistem energetic mai durabil, Comisia va propune în luna mai un plan de eliminare treptată a dependenței Europei de combustibilii fosili din Rusia, sporind, în același timp, reziliența sistemului energetic la nivelul întregii UE.

În cadrul reuniunii de la **Versailles din perioada 10-11 martie 2022**, liderii UE au convenit³ să elimine treptat, cât mai curând posibil, dependența UE de importurile de gaze, petrol și cărbune din Rusia și au invitat Comisia să prezinte, până la sfârșitul lunii martie, un plan de asigurare a securității aprovizionării și a unor prețuri ale energiei accesibile în următorul sezon de iarnă. În paralel, liderii UE s-au angajat ca, pe baza comunicării din 8 martie 2022, să abordeze și să ia în considerare de urgență opțiuni concrete pentru a găsi soluții prin care să atenueze impactul creșterii prețurilor energiei asupra cetățenilor și a întreprinderilor noastre, în special asupra cetățenilor vulnerabili și a IMM-urilor, inclusiv în cadrul următoarei reuniuni a Consiliului European din 24-25 martie 2022.

Prezenta comunicare răspunde solicitării pe care liderii au adresat-o Comisiei și prezintă avantajele și inconvenientele unor opțiuni pe termen scurt excepționale și concrete avute în vedere pentru a atenua creșterile bruște ale prețurilor. Comunicarea propune, totodată, acțiuni colective la nivel european pentru a aborda cauzele profunde ale problemei pe piața gazelor naturale, cu scopul de a asigura securitatea aprovizionării la prețuri rezonabile pentru iarna următoare și ulterior. În acest scop, UE ar putea încheia parteneriate cu țări terțe în vederea achiziționării colective de gaze naturale și hidrogen. Nu în ultimul rând, comunicarea include o propunere referitoare la o politică europeană privind stocarea gazelor, menită să îmbunătățească reziliența sistemului energetic la nivelul întregii UE.

¹ Comunicarea intitulată „Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei”, COM(2021) 660 final, (13.10.2021).

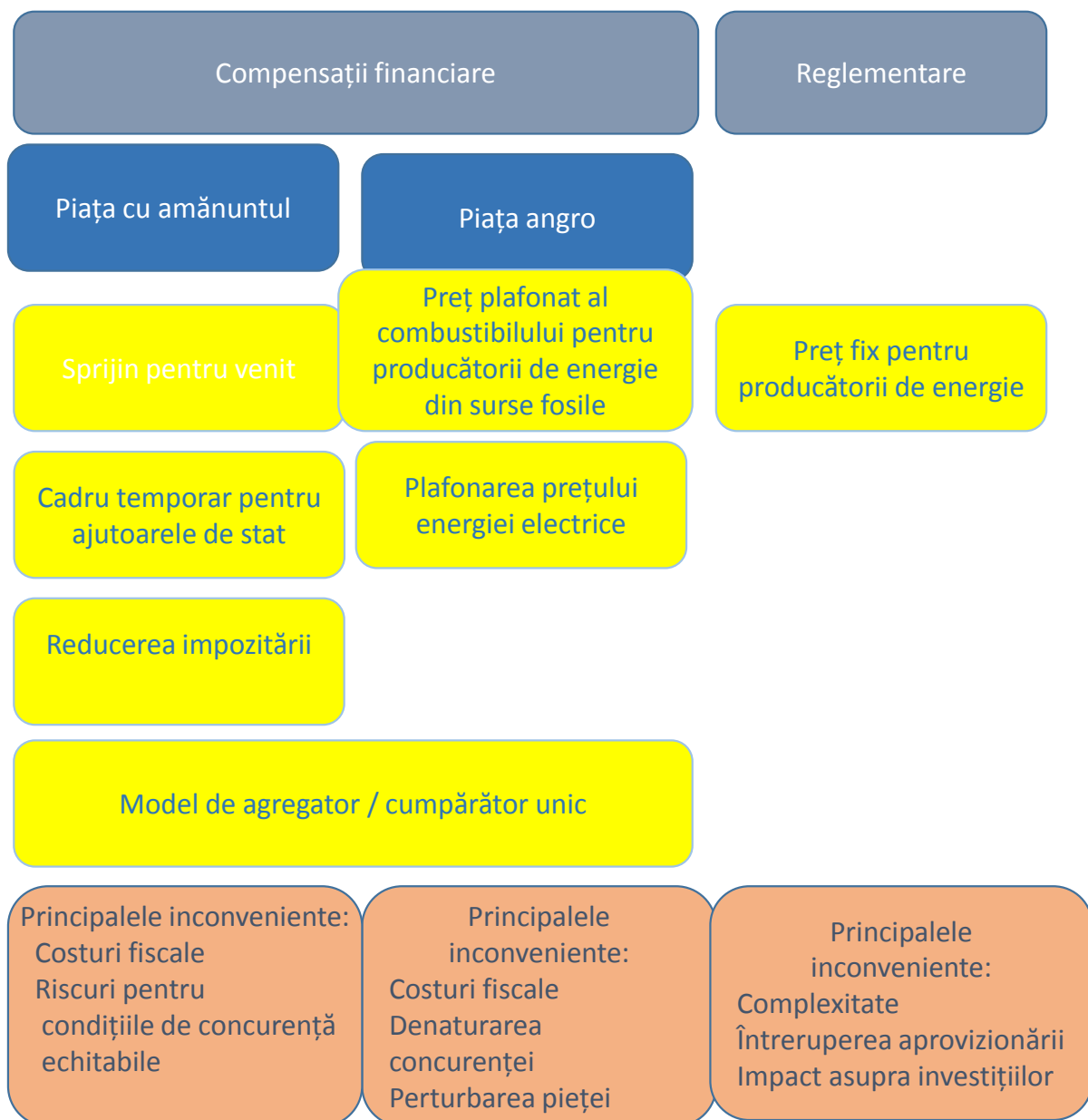
² Comunicarea intitulată „REPowerEU: acțiuni europene comune pentru o energie mai accesibilă ca preț, sigură și durabilă”, COM(2022) 108 final, (8.3.2022).

³ [20220311-versailles-declaration-en.pdf](#)

OPȚIUNI PENTRU ABORDAREA IMPACTULUI PREȚURILOR RIDICATE ALE ENERGIEI ELECTRICE ASUPRA CETĂȚENILOR ȘI A ÎNTREPRINDERILOR

Statele membre, părțile interesate și mediul academic au prezentat **mai multe opțiuni de măsuri de urgență** pentru a limita impactul prețurilor ridicate ale energiei electrice. Scopul acestor opțiuni este de a le oferi sprijin consumatorilor finali, fără a denatura obiectivele generale pe termen mai lung ale Pactului verde, inclusiv pe cele în materie de decarbonizare și de eficiență energetică. Pentru a da rezultate, aceste opțiuni excepționale temporare și specifice trebuie să fie viabile din punct de vedere bugetar și ar trebui să nu compromită securitatea aprovizionării și condițiile de concurență echitabile de pe piața internă.

Opțiunile pe termen scurt privind prețul energiei electrice pot fi grupate, în linii mari, în două categorii:

Opțiuni de intervenție care includ compensații financiare

Aceste opțiuni vizează reducerea prețurilor energiei electrice, fie direct, la nivelul pieței cu amănuntul, fie indirect, pe piața angro.

Nivelul pieței cu amănuntul

Aceste opțiuni vizează atenuarea efectelor prețurilor ridicate asupra consumatorilor finali, lăsând însă piețele europene ale energiei electrice și gazelor să stabilească prețul la nivel angro. În conformitate cu setul de instrumente⁴ al Comisiei din luna octombrie, 26 de state membre au introdus astfel de măsuri de criză.

În cadrul acestor măsuri, sprijinul direct acordat utilizatorilor finali vulnerabili urmărește ca ajutorul să ajungă la cei care au cea mai mare nevoie de acesta, în timp ce ajutoarele de stat pot ajuta întreprinderile care se confruntă cu greutăți din cauza prețurilor excesive ale energiei. Întreprinderile vor fi sprijinite prin intermediul **noului cadru temporar privind ajutoarele de stat pentru situații de criză**⁵, adoptat la 22 martie, care permite acordarea de sprijin întreprinderilor afectate direct sau indirect sub formă de granturi directe limitate, de sprijin sub formă de lichidități și de ajutoare pentru a face față creșterii costurilor gazelor și energiei electrice.

Majoritatea statelor membre au stabilit cote ale TVA reduse pentru gaze, energie electrică și/sau încălzirea centralizată. Cu toate acestea, **există numeroase posibilități, în special bazate pe Directiva privind impozitarea energiei**⁶, inclusiv aplicarea unor rate reduse de impozitare sau a unor scutiri pentru gospodării, care nu sunt încă valorificate pe deplin.

Comisia are în vedere oferirea de orientări statelor membre cu privire la cum ar putea fi exploatat mai bine cadrul juridic, inclusiv cu privire la derogări specifice, adaptate situației din fiecare țară, care ar putea fi acordate în temeiul Directivei privind impozitarea energiei⁷, astfel încât să se evite denaturarea concurenței pe piața unică.

Toate opțiunile legate de piața cu amănuntul urmăresc să ofere ajutor direct cetățenilor și întreprinderilor. Utilizarea veniturilor mai mari obținute din impozitarea energiei și din tarifarea emisiilor de carbon sau din profiturile anormal de mari obținute de unele întreprinderi din domeniul energiei poate contribui la finanțarea unor astfel de măsuri specifice și temporare de sprijinire a gospodăriilor și a întreprinderilor vulnerabile⁸.

Nivelul pieței angro

Statele membre pot lua în considerare instituirea unui **model de agregator** prin care o entitate să cumpere energie electrică în condiții comerciale favorabile și să o pună la dispoziția anumitor categorii de consumatori sub prețul pieței, transmitând astfel avantajele

⁴ COM(2021) 660 final, (13.10.2021).

⁵ Comunicarea privind un cadru temporar privind ajutoarele de stat pentru situații de criză în vederea sprijinirii economiei ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei, C(2022)1890 final, (23.3.2022).

⁶ Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității (JO L 283, 31.10.2003, p. 51).

⁷ În conformitate cu articolul 19 alineatul (1).

⁸ Unii producători de energie electrică (inframarginali) obțin în prezent profituri excesive din prețurile foarte ridicate ale energiei electrice. Aceste rente excesive pot fi impozitate sau recuperate temporar, în conformitate cu orientările Comisiei din 8 martie [a se vedea COM(2022) 108 final, (8.3.2022)].

consumatorilor și subvenționând, în esență, diferența dintre prețurile cu amănuntul mai mici și prețurile angro mai ridicate.

Alte opțiuni ar implica **intervenția directă în funcționarea piețelor angro ale energiei electrice**. Acestea constau fie în **acordarea de compensații financiare producătorilor de energie electrică pe bază de combustibili fosili** pentru o parte din costurile lor extrem de ridicate datorate combustibililor, astfel încât aceștia să își reducă prețul oferit pe piața angro, fie în **plafonarea directă a prețului energiei electrice pe piața angro** prin stabilirea unei valori de referință și compensarea diferenței față de prețul oferit.

Astfel de opțiuni ar viza reducerea impactului negativ al prețurilor foarte ridicate ale gazelor pe piața angro a energiei electrice. Principalele inconveniente ale acestor opțiuni sunt legate de costul lor bugetar, de posibila denaturare a concurenței, de riscurile pentru comerțul transfrontalier și, prin urmare, pentru securitatea aprovizionării cu energie electrică, însă gradul lor de materializare depinde de modul în care sunt concepute opțiunile respective.

Opțiuni de reglementare care nu presupun compensații bugetare

Aceste opțiuni constau în stabilirea unui **plafon reglementat al prețului maxim** pe care îl pot percepe anumiți producători de energie la sarcina de bază. Această opțiune are avantajul de a reduce costurile pe termen lung, însă are și o valoare adăugată pe termen scurt, care constă în abordarea problemei profiturilor excesive aferente utilizării anumitor tehnologii.

Principalele inconveniente ale acestor opțiuni sunt legate de provocările în materie de punere în aplicare, deoarece ar necesita acces la informații privind costurile și veniturile producătorilor care s-ar putea să nu fie accesibile entităților publice și care ar putea ridica probleme juridice. Aceste opțiuni ar genera, de asemenea, incertitudine în materie de reglementare, deoarece ar putea elimina unele stimulente pentru investițiile private în sursele regenerabile de energie, care sunt esențiale pentru a ne atinge obiectivele pe termen lung privind un sistem energetic rezilient, durabil și sigur.

Toate opțiunile sunt prezentate și analizate mai detaliat în anexă.

Pe baza acestei evaluări, **Comisia consideră că nu există un singur răspuns evident la problema prețurilor ridicate ale energiei electrice**, având în vedere situațiile diferite din statele membre. Unele opțiuni sunt adecvate doar pentru anumite contexte naționale. În același timp, unele intervenții ar necesita o legislație a UE și/sau o abordare comună la nivelul UE pentru a fi eficace și pentru a nu dăuna pieței interne și securității aprovizionării. Toate presupun costuri și inconveniente, inclusiv în ceea ce privește funcționarea pieței unice.

ASIGURAREA FURNIZĂRII GAZELOR LA COSTURI REZONABILE IARNA VIITOARE ȘI ULTERIOR

Multe dintre opțiunile prezentate în cadrul dezbaterii publice abordează doar simptomele problemei, **cauza principală a prețurilor actuale ridicate ale energiei electrice fiind piața gazelor**. Prețul ridicat al energiei electrice înregistrat în prezent este cauzat de prețul ridicat al gazelor, întrucât producătorii de energie electrică pe bază de gaze naturale sunt în continuare, de multe ori, furnizorii de energie care intervin ultimii pe piața energiei electrice pentru a

acoperi cererea efectivă. Pe piața la vedere a gazelor naturale, volatilitatea este ridicată și nu este pe deplin corelată cu elementele fundamentale.

Plafonarea sau modularea prețului gazelor naturale prin mijloace de reglementare este o opțiune care poate fi luată în considerare, întrucât ar avea un impact imediat asupra nivelului prețului. Această opțiune poate trimite un semnal important că UE nu va plăti orice preț pentru gazele naturale, însă o astfel de intervenție ar trebui să nu fie avută în vedere decât ca în ultimă instanță, deoarece implică unele inconveniente în ceea ce privește securitatea aprovizionării cu gaze.

Având în vedere că sezonul reconstituirii stocurilor de gaze începe acum, este urgent să se convină cu privire la o strategie comună. Dat fiind contextul actual, caracterizat de prețuri ridicate ale gazelor și o piață tensionată, reumplerea instalațiilor de stocurilor pentru iarna următoare este mai dificilă decât în anii obișnuiți. Utilizarea efectului de levier colectiv al Uniunii pentru a contribui la asigurarea importurilor de gaze în cele mai bune condiții posibile este esențială pentru a evita ca statele membre să concureze între ele pentru aceleași livrări.

UE este mai puternică atunci când statele membre acționează împreună. UE ar trebui să acționeze în comun pentru a-și capitaliza puterea de piață prin intermediul unor parteneriate negociate cu furnizorii.

Comisia este pregătită să creeze un **Grup operativ privind achizițiile comune de gaze la nivelul UE**. Prin punerea în comun a cererii, grupul operativ ar facilita și ar consolida accesul internațional al UE la furnizorii de GNL și de gaze, în vederea asigurării unor importuri de GNL și de gaze la prețuri adecvate înainte de iarna următoare. UE poate asigura mai bine importul de GNL, gaze și hidrogen la prețuri accesibile din țări terțe pe termen scurt colaborând cu țările respective pe termen lung și instituind parteneriate pe termen lung privind gazele din surse regenerabile, care ar crea, de asemenea, condiții favorabile pentru importurile viitoare de hidrogen

Astfel, grupul operativ va pregăti terenul pentru instituirea de **parteneriate energetice** cu principalii furnizori de GNL, gaze și hidrogen din regiunea mediteraneeană, cu partenerii noștri din Africa, dar și cu Orientul Mijlociu și SUA.

Grupul operativ ar urma să fie sprijinit de reprezentanți ai statelor membre, care ar urma să facă parte dintr-un comitet director. O echipă comună de negociere condusă de Comisie va purta discuții cu furnizorii de gaze. Aceasta se va inspira din experiența dobândită cu ocazia pandemiei de COVID-19, când acțiunea la nivelul întregii UE a fost crucială pentru a garanta aprovizionarea suficientă cu vaccinuri pentru toți.

Grupul operativ ar promova, de asemenea, utilizarea eficientă a infrastructurii de gaze a UE, în special a terminalelor GNL, dar și a instalațiilor de depozitare și a conductelor.

Reconstituirea la un nivel suficient a stocurilor de gaze le va oferi consumatorilor europeni o anumită protecție împotriva riscurilor unei penurii de aprovizionare și ale unor posibile întreruperi ale aprovizionării, prin asigurarea unei anumite stabilități. Acesta este motivul pentru care Comisia propune o **politică europeană** comună și strategică **privind stocarea gazelor**, pusă în aplicare prin acțiuni comune coordonate și prin repartizarea sarcinilor între cele 27 de state membre ale UE. În următoarele luni, grupul operativ va contribui la

promovarea umplerii instalațiilor de stocare înainte de iarna viitoare, în strânsă cooperare cu Grupul de coordonare pentru gaz.

Sunt necesare eforturi comune pentru a **optimiza utilizarea infrastructurii de stocare existente**. Măsurile de stocare luate în comun, și nu individual, evită investițiile excesive, deoarece gazele reprezintă o sursă de energie de tranziție și orice infrastructură nouă ar trebui să poată fi utilizată pe termen mai lung pentru sursele de energie mai curate, în special pentru hidrogen.

Pentru a garanta un nivel suficient de umplere a instalațiilor de stocare, Comisia a prezentat o **propunere legislativă privind stocarea energiei**, care are scopul de a asigura faptul că infrastructura de stocare existentă este umplută până la cel puțin **90 % din capacitatea sa până la data de 1 noiembrie a fiecărui an**. Acest obiectiv poate fi ajustat în timp, în cazul în care realitățile economice și geopolitice, precum și securitatea aprovizionării cu energie se schimbă. Ca o recunoaștere a situației specifice existente în acest an, se vor prevedea un obiectiv mai redus, de 80 %, și o traiectorie flexibilă, astfel încât să se asigure o aplicare lină și graduală a propunerii. Statele membre ar trebui să întreprindă deja acțiunile necesare pentru a asigura o umplere adecvată a instalațiilor de stocare pentru iarna următoare, anticipând propunerea legislativă.

Solidaritatea este fundamentală. Constituirea de stocuri comune de gaze este o poliță de garanție care este în avantajul tuturor și la care toată lumea ar trebui să contribuie în mod echitabil. Acesta este motivul pentru care statele membre care nu au spații de stocare ar trebui să contribuie la atingerea nivelurilor de umplere a depozitelor ale altor state membre și, în schimb, să beneficieze de o securitate sporită a aprovizionării. Mecanismul de repartizare a sarcinilor inclus în propunere asigură o alocare echitabilă a costurilor securității aprovizionării între toate statele membre, deoarece toate beneficiază, datorită pieței energetice a UE, de reducerea riscurilor de întrerupere a aprovizionării, indiferent unde se află spațiile de stocare în UE. Acest mecanism se bazează pe acorduri de solidaritate care ar trebui încheiate fără întârziere pentru a permite partajarea eficientă a gazelor în caz de urgență, astfel cum s-a propus în decembrie 2021⁹. Nu mai puțin importante sunt transparența și monitorizarea progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor de umplere a instalațiilor de stocare. Grupul de coordonare pentru gaz va monitoriza progresele înregistrate în ceea ce privește îndeplinirea obiectivului de stocare și va lua în considerare acțiuni adecvate pentru a susține efortul de umplere a instalațiilor de stocare, dacă va fi necesar.

În fine, întrucât infrastructura de stocare a gazelor este critică pentru securitatea UE, **certificarea** operatorilor de instalații de stocare va oferi garanțiile necesare împotriva riscurilor pentru securitatea aprovizionării legate de faptul că aceste instalații sunt deținute de operatori din țări terțe.

⁹ Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind piețele interne ale gazelor din surse regenerabile, gazelor naturale și hidrogenului (reformare), COM(2021) 804 final, (15.12.2021).

CONCLUZII

Opțiunile avute în vedere pentru a aborda impactul creșterii prețurilor energiei asupra cetățenilor și a întreprinderilor noastre, prezentate în documentul de față, se referă la intervenții de urgență, pe o anumită durată de timp, ce vizează limitarea creșterii prețurilor energiei și care nu ar trebui să pună în pericol nici îndeplinirea obiectivelor pe termen lung ale Pactului verde, nici funcționarea pieței unice. Niciuna dintre aceste opțiuni nu este o soluție miraculoasă, toate implicând atât avantaje, cât și inconveniente.

Un lucru este cert: trebuie să se ia de urgență măsuri de limitare a creșterii prețurilor energiei și să se asigure o aprovizionare adecvată cu gaze pentru iarna următoare și ulterior. Cea mai bună opțiune este de a acționa împreună, ca UE27, și de a avea o abordare coordonată, pentru a reduce costurile și a utiliza efectul de pârgă al forței noastre comune.

Pe termen mediu, vor fi necesare soluții mai structurale, inclusiv interconexiuni în vederea integrării depline a pieței energiei, o pondere mult mai mare a energiei din surse regenerabile, măsuri de eficiență energetică și diversificarea surselor de aprovizionare cu energie, pentru a evita dependențele. Planul REPowerEU va accelera introducerea de măsuri pe toate aceste fronturi. Comisia își va prezenta **planul REPowerEU** detaliat **în luna mai**. În acest context, Comisia este, de asemenea, pregătită să propună un plan de economisire a energiei la nivelul Uniunii.

Odată cu lansarea REPowerEU, cadrul de reglementare al UE va trebui adaptat pentru a permite o pondere substanțial mai mare a energiei din surse regenerabile în mixul energetic, în conformitate cu obiectivele ambițioase ale UE în materie de decarbonizare. Comisia va evalua **până în luna mai** opțiunile de **optimizare a organizării pieței energiei electrice**. Acest exercițiu va ține cont de evaluarea finală, efectuată de Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER), a avantajelor și inconvenientelor organizării pieței energiei electrice a UE, precum și de alte contribuții privind funcționarea pieței energiei electrice¹⁰.

Cu timpul, accelerarea utilizării surselor regenerabile de energie și încurajarea unui consum de energie mai eficient, împreună cu o politică europeană privind stocarea și diversificarea aprovizionării printr-un parteneriat mai coordonat cu furnizori fiabili vor oferi soluții structurale pentru a asigura accesul la energie la prețuri accesibile.

Opțiunile și propunerile prezentate în acest document invită toate statele membre să se bazeze pe cele mai valoroase puncte forte ale Europei: unitatea și solidaritatea.

În cadrul reuniunii Consiliului European din martie 2022, liderii sunt invitați să ofere orientări cu privire la activitățile care trebuie întreprinse la nivelul Comisiei și la nivel legislativ pentru a asigura securitatea aprovizionării și prețuri accesibile la energie acum, pentru iarna viitoare și ulterior.

¹⁰ Unele elemente ale opțiunilor avute în vedere pentru intervențiile pe termen scurt, cum ar fi achiziționarea de noi capacități prin contracte bidirecționale pentru diferență sau utilizarea modelului de agregator, ar putea contribui la pregătirea terenului pentru viitoarele modificări ale organizării pieței pe termen lung a Europei, contribuind la protejarea consumatorilor împotriva volatilității ridicate a prețurilor în viitor și la sporirea rezilienței pieței europene a energiei.